

باسمه تعالی

سرفصل درس جامعه شناسی ایلات و عشایر (دو واحد نظری)

اهداف: با توجه به آن که قدیمی ترین نوع زندگی بشر کوچ نشینی بوده است ضرورت دارد از یک سو، به منظور شناخت و آگاهی دانشجویان با جنبه های مختلف زندگی عشایر، ساخت های اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی و... محتوای این درس تنظیم شود. و از سوی دیگر مهارت های نظری و پژوهشی آنان جهت بررسی دقیق مسائل مختلف مرتبط با ایلات و عشایر کشور تقویت و ارتقاء پیدا کند.

جلسه اول: کلیاتی در باب جامعه عشایری ایران

جلسه دوم: تعریف کوچ نشین و ویژگی های زندگی کوچ نشینی و کارکرد های زندگی کوچ نشینی

جلسه سوم: چگونگی پراکندگی جغرافیایی عشایر در کشور و وضعیت حال حاضر کوچ نشینان در حال حاضر

جلسه چهارم: تحولات تاریخی در کوچ نشینی ایران و سیاست های اعمال شده در مورد زندگی کوچ نشینان در دوران معاصر

جلسه پنجم: شهرهای عشایری کشور

جلسه ششم: وضعیت عشایر مرکزی ایران (شناسایی، ساخت ایلی، ییلاق و قشلاق کوچ نشینان و وضعیت و ویژگی های جمعیت مناطق سرد سیری و گرم سیری و اقتصاد کوچ نشینی)

(۱) ایل قشقایی

(۲) کهکیلویه و بویر احمد

(۳) بویر احمد

جلسه هفتم: ساخت اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و نظامی کوچ نشینان ایران

(الف) ساخت اجتماعی ایلات: ایل، تیره، طایفه، اولاد، مال و خانوار

جلسه هشتم: ساختار سیاسی کوچ نشینان

ب) ساخت سیاسی کوچ نشینان: کدخدا، ریش سفید، سرمال و خانوار

جلسه نهم: ساختار فرهنگی کوچ نشینان

ج) آداب و رسوم و باورها در جامعه عشایری ایران، مراسم سوگواری و ازدواج در بین کوچ نشینان ایران.

د) وضعیت آموزش و سواد آموزی

جلسه دهم: ساختار نظامی کوچ نشینان، خان، میرزا، تفنگچی، مال و خانوار

جلسه یازدهم: کوچ و اسکان عشایر در گستره تاریخی در ایران

جلسه دوازدهم: معیشت و اقتصاد کوچ نشینان در ایران

الف) دامداری

ب) کشاورزی

جلسه سیزدهم: ادامه مبحث جلسه قبل

ج) مبادله

د) اوزان و مقادیر

جلسه چهاردهم: انواع مالیات در زندگی کوچ نشینان

الف) درآمد های زراعی

ب) درآمدهای غیر زراعی

جلسه پانزدهم: کوچ نشینی در ایران امروز

جلسه شانزدهم: نقش کوچ نشینان ایران در تحولات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی ایرا امروز

نحوه نمره گذاری: حضور مرتب و فعال در کلاس و آزمون پایانی ترم

- کوچ نشینی در ایران، سکندر امان اللهی بهاروند، تهران: انتشارات آگاه، ۱۳۹۰.
- جامعه شناسی ایلات و عشایر ایران، جواد صفی نژاد، تهران: انتشارات سمت، ۱۳۹۵.
- عشایر مرکزی ایران، جواد صفی نژاد، تهران: انتشارات امیر کبیر، ۱۳۷۵.
- مجموعه کتاب آگاه: ایلات و عشایر، مجموعه مقالات، تهران: انتشارات آگاه، ۱۳۶۲.
- مقدمه ای بر شناخت ایل ها، چادر نشینان و طوایف عشایری ایران شامل: شناسایی مناطق ...، ایرج افشار سیستانی، تهران: مؤلف، ۱۳۶۶.
- زمینه جامعه شناسی عشایر ایران، علی اکبر نیک خلق، تهران: انتشارات چاپخش، ۱۳۷۷.
- مبانی جامعه شناسی و مردم شناسی، ایلات و عشایر، حشمت الله طبیبی، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۷۱.
- روش بررسی و شناخت کلی ایلات و عشایر، پرویز ورجاوند، تهران: دانشگاه تهران، موسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی، ۱۳۴۴.
- مقدمه ای بر شناخت ایلات و عشایر، عبدالله شهبازی، تهران: نشر نی، ۱۳۶۹.
- جامعه ایلی در ایران، علی بلوکباشی، تهران: دفتر پژوهشهای فرهنگی، ۱۳۸۲.
- دولت رضا شاه و نظام ایلی (تاثیر ساختار دولت مطلقه رضا شاه بر نفوذ قبایل و عشایر)، احمد نقیب زاده، تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۷۹.
- عرف و عادت در عشایر فارس، محمد بهمن بیگی، تهران: بنگاه آذر، ۱۳۲۴.
- بخارای من ایل من ایل من، محمد بهمن بیگی، تهران: نشر ویژه نگار، ۱۳۸۰.
- قشقایی های ایران، لوییز بگ، ترجمه حمیدرضا جهانپور، شهرضا: مؤسسه جهانگیر خان قشقایی، ۱۳۹۶.
- جامعه شناسی ایلات و عشایر (رشته علوم اجتماعی)، امیر آشفته تهرانی، تهران: مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه پیام نور، ۱۳۷۴.
- عشایر فارس (اصلاحات اداری)، گوستاو دو موریتی، ۱۸۶۹، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۷۵.
- چهار فصل آفتاب: زندگی روزمره عشایر اسکان یافته ممسنی، سهیلا شهشهانی، تهران: انتشارات توس، ۱۳۶۶.

در برزخ گذار: بررسی طایفه بامدی از ایل بختیاری، عزیز کیاوند، تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۴.

جغرافیای کوچ نشینی (مبانی و ایران)، رحیم مشیری، تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها، سمت، ۱۳۷۲.

ترکمنهای ایران، محمد رضا بیگدلی، تهران: پاسارگاد، ۱۳۶۹.

سیه چادرها (تحقیقی در زندگی مردم ایل قشقایی)، منوچهر کیانی، شیراز: کیان نشر، ۱۳۷۶.

ایل باصری، فردریک بارث، تهران: انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۴۳.

بختیارها و قاجاریه، غلامرضا میرزایی دره شوری، شهرکرد: انتشارات ایل، ۱۳۷۳.

ایل ناشناخته: پژوهشی در کوه نشینان سرخی فارس، عبدالله شهبازی،

تهران: نشر نی، ۱۳۶۶.

نظری به جامعه عشایری تالش، علی عبدلی، تهران: انتشارات مؤسسه اطلاعات، ۱۳۷۱.

شناسنامه ایلات و عشایر کهگیلویه و بویراحمد، یعقوب اصلی غفاری، تهران: نشر روایت، ۱۳۷۴.

ساختار سازمان ایلات و شیوه معیشت عشایر آذربایجان غربی، ابراهیم اسکندری نیا، ارومیه: انتشارات انزلی، ۱۳۶۶.

پژوهشی بر ایل باشت باوی، گودرز جمشیدی، شیراز: کیان نشر، ۱۳۸۱.

عشایر و ایلات و طوایف کرد، علی اکبر وقایع نگار کردستانی، تهران: توکلی، ۱۳۸۱.

جامعه های انسانی، گرهارد لنسکی و پاتریک نولان، ترجمه ناصر موفقیان، تهران: نشر نی، ۱۳۹۱.

برخی از مقالات مرتبط با ایلات و عشایر

امان اللهی بهار وند، سکندر. (۱۳۸۳). زوال کوچ نشینی در ایران: یکجانشینی ایلات و عشایر، فصلنامه مطالعات

ملی، دوره ۵، شماره ۱(۱۷)، صص ۱۸۳-۱۵۵.

اکبری، علی و میزبان، مهدی. (۱۳۸۳). در آمدی بر شناخت ویژگیهای جمعیت و جوامع عشایری ایران، فصلنامه

مطالعات ملی، دوره ۵، شماره ۱(۱۷)، صص ۹-۴۲.

امیر احمدیان، بهرام. (۱۳۸۳). ساختار سنتی اداری و مدیریتی ایل بختیاری و کارکردهای آن، فصلنامه مطالعات

ملی، دوره ۵، شماره ۳(۱۹)، صص ۸۲-۴۹.

- بریمانی، فرامرزی، فاضل نیا، غریب و صیادی، زهرا. (۱۳۹۶). تأثیر اسکان عشایر بر میزان مشارکت زنان در تأمین درآمد خانوار (مطالعه موردی: زنان عشایر سیستانی)، *فصلنامه پژوهش های جغرافیای انسانی*، دوره ۴۹، شماره ۴، زمستان، صص ۷۹۱-۸۰۵.
- سلطانی، سیما. (۱۳۸۳). اشتراکات فرهنگی-تاریخی بلوچ ها با سایر ایرانیان، *فصلنامه مطالعات ملی*، دوره ۵، شماره ۱(۱۷)، صص ۱۵۴-۱۳۱.
- شهسواری، ثریا و نجار، سعید. (۱۳۹۳). بررسی تأثیر سیاست های نوسازی رضا شاه بر ایلات و عشایر لرستان، *پژوهشنامه تاریخ های محلی ایران*، دوره ۳، شماره ۵، پاییز و زمستان، صص ۶۶-۵۲.
- عابدی سروستانی، احمد. (۱۳۹۲). واکاوی کوچ زود رس عشایر استان فارس، *فصلنامه تحقیقات جغرافیایی*، دوره ۲۹، شماره ۴، صص ۴۲-۲۷.
- صفی نژاد، جواد. (۱۳۸۳). ساختار اجتماعی عشایر ایران، *فصلنامه مطالعات ملی*، دوره ۵، شماره ۱(۱۷)، صص ۸۴-۴۳.
- فکوهی، ناصر. (۱۳۸۳). گرایش های بین فرهنگی الگوهای زیستی شهری-عشایری در یک نمونه ایرانی، *فصلنامه مطالعات ملی*، دوره ۵، شماره ۱(۱۷)، صص ۸۵-۱۰۴.
- موسوی نژاد، ابراهیم. (۱۳۸۴). شاهنامه خوانی در عشایر لر، *فصلنامه مطالعات ملی*، دوره ۵، شماره ۱(۱۷)، صص ۱۳۰-۱۰۵.
- نوذری، اصغر و محمودیان، فرزاد. (۱۳۹۴). بررسی شاخص های اقتصادی و اجتماعی عشایر اسکان یافته و اسکان نیافته (مطالعه موردی: شهرستان کوهرنگ)، *مجله برنامه ریزی فضایی*، دوره ۵، شماره ۱۹، صص ۳۸-۱۷.
- نیک خلق، علی اکبر. (۱۳۸۳). جامعه شناسی جمعیت عشایر کوچنده ایران، *فصلنامه مطالعات ملی*، دوره ۵، شماره ۳(۱۹)، صص ۳۵-۹.